

Preventie: geen optie maar een absolute noodzaak

Veel aandoeningen zoals vormen van zwaarlijvigheid, chronische longaandoeningen, hoge bloeddruk en diabetes zijn vermijdbaar, omdat ze het gevolg zijn van ongezond gedrag of ongezonde leefomgevingen. Een gezonde levensstijl kan 80% van de hart- en vaatziekten en diabetes type 2, en 40% van de kankers voorkomen. Het is geen individuele schuld, wel een collectieve verantwoordelijkheid.

Iemand die in goede gezondheid verkeert, kan langer een goed en zelfstandig leven genieten en ook langer een steentje bijdragen aan de maatschappij, zowel in betaald werk als via hulp voor (klein)kinderen of verenigingen. Niet alleen het individu wint er dus bij, maar de hele samenleving. Niemand kiest ervoor om ziek te worden, maar wie niet kan bijdragen en/of terug moet vallen op het zorgsysteem, kost de maatschappij veel geld. Gelukkig zijn er mogelijkheden om een gezonde omgeving te creëren waarin een gezonde levensstijl aangemoedigd wordt. Het Preventieplatform, een beweging van belanghebbende burgers en professionals uit een breed scala van sectoren, roept al geruime tijd op om meer te investeren in gezondheidsbevordering en ziektepreventie. Het wil bijdragen aan sterk preventief gezondheidsbeleid en beleidsverantwoordelijken helpen om duurzame maatregelen te nemen.

In het nieuwe regeerakkoord van beide deelstaten wordt meer ingezet

op gezondheidspreventie, maar het is nog onvoldoende. De Vlaamse regering legt een sterke nadruk op het belang van mentaal welbevinden, met extra aandacht voor kinderen en jongeren en de link met verslavingen (vape, alcohol, gamen), en op pre-

euro onvoldoende om al die ambities ook uit te voeren.

Streefdoel 5 procent

We geven miljarden uit om mensen te behandelen voor kwalen die het gevolg zijn van ongezonde omgevin-

We geven miljarden uit om mensen te behandelen voor kwalen die het gevolg zijn van ongezonde omgevingen en gewoonten, maar er is nauwelijks geld om die aandoeningen te voorkomen en die ongezonde factoren te bestrijden.

ventie van obesitas en eetstoornissen. Daar is het Preventieplatform blij om, maar tegelijkertijd wijst het erop dat de verhoging van het preventiebudget met amper 10 miljoen

gen en gewoonten, maar er is nauwelijks geld om die aandoeningen te voorkomen en die ongezonde factoren te bestrijden. De balans helt dus over naar de verkeerde kant:

Vier tips voor sterk lokaal gezondheidspreventiebeleid

1 Voer de regie: lokale besturen zijn de motor/katalysator.

2 Werk systemisch & gemeentebreed: health-in-all-policies, alle beleidsdomeinen, alle settings en werken op zowel leefstijl/gedrag als leefkwaliteit/omgeving.

3 Creëer een vast netwerk: je hoeft het niet allemaal zelf te doen.

4 Werk planmatig en stel een concreet en actiegericht beleidsplan op: je hoeft niet alles tegelijk te doen!

Het lokaal dienstencentrum krijgt in de toekomst nog meer ruimte voor buurtgerichte zorg en is vaak de motor om gezondheidsacties op te zetten.

volgens sommige schattingen minstens vier euro op. Interventies die bijdragen aan een gezondere omgeving, zoals meer groene ruimte en beweegfaciliteiten, zijn daarbij het doeltreffendst.

Een gemeentebreed verhaal

De lokale besturen zijn – ook hier – het belangrijkste bestuursniveau. Ze komen als eerste in contact met de burgers, hebben de grootste kans om mensen te bereiken en zijn daarin ook vernieuwend. Acties voor een betere gezondheid worden niet in Brussel gerealiseerd, maar in lokale netwerken op gemeentelijk of wijkniveau. Elke lokale gemeenschap is anders en kent eigen vraagstukken en opgaven. Er bestaat niet één recept dat in het hele land kan worden bereid. Daarom moeten lokale besturen de regie nemen bij de opbouw van sterk en integraal gezondheidspreventiebeleid dat burgers, en in het bijzonder de meest kwetsbaren, in staat stelt om te gaan met fysieke, emotionele en sociale

er wordt te veel ingezet op enkel genezende zorg en curatie, terwijl de maatschappelijke (en ook eng financiële) baten vooral te vinden zijn in een fundamentele paradigmashift richting veel meer preventie.

Als we niet dringend meer aan preventie doen, dan dreigt de situatie voor

zorgprofessionals onhoudbaar te worden en wordt ons zorgsysteem onbetaalbaar. Amper 2,2 procent van het gezondheidsbudget gaat nu naar preventie. Het Europese gemiddelde ligt rond de 3 procent. Het streefdoel van de WHO is 5 procent. Investeren in preventie loont. Eén euro investeren in preventie levert

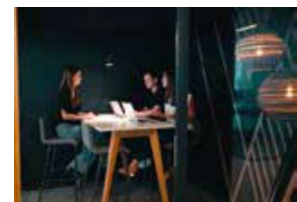
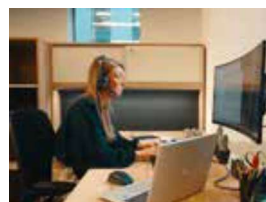
Bronbemalingen bij bouwprojecten. Bron van ergernissen?

GSJ advocaten staat u hierin graag bij.

Al 40 jaar is GSJ de **juridische partner van steden en gemeenten** en is het kantoor bijzonder geplaatst om ook uw bestuur bij complexe aangelegenheden bij te staan.

Achter elk dossier dat GSJ advocaten behandelt, staat een team van **72 gespecialiseerde advocaten**.

Neem contact met ons op via **+32 (0)3 232 50 60** of info@gsj.be. Wij helpen u graag verder.

Borsbeeksebrug 36 bus 9, 2600 Antwerpen • T +32 (0)3 232 50 60 • info@gsj.be • www.GSJ.be •

levensuitdagingen en hun eigen gezondheid zelf in handen te nemen.

Zo'n beleid mag niet afhankelijk zijn van enkel de schepen van Welzijn. Health-in-all-policies staat daarin centraal. Werken aan preventie betekent ook werken aan voldoende openbare en groene ruimte (ruimtelijke ordening, blauw-groen netwerk), sterk welzijnsbeleid (met aandacht voor vereenzaming en jongerenwelzijn) en voldoende activiteiten in het vrijetijdsleven (jeugd, cultuur, sport). Het raakt ook domeinen zoals natuur en biodiversiteit (luchtkwaliteit, parken, bomen), mobiliteit (trage weggebruikers), wonen (gezonde woningen, energie). Een gezonde leefstijl én een gezonde leefomgeving dus. Dat raakt vrijwel elk beleidsdomein én alle settings: thuis, op het werk, op school, in de vrije tijd, in de brede lokale gemeenschap.

Het is belangrijk het verhaal niet afhankelijk te maken van één voluntaristische schepen of ambtenaar. Het moet dus systemisch, 'gemeentebreed' worden aangepakt. Je kunt samenwerken met externe partners – huisartsen of apothekers, horeca, woonzorgcentra, verenigingen, scholen – en interne diensten zoals de milieudienst of de dienst wonen. Nu er overall een nieuw meerjarenplan opgesteld wordt, is het hét moment om te kiezen voor gezondheid als een van de rode draden.

Samen sterk

Je hoeft het dus niet alleen te doen. En ook niet allemaal tegelijk. Met een beleidsplan in de hand kun je partners zoeken die meehelpen aan de realisatie van die gezondere gemeente en mee eigenaarschap opnemen. Een actiegericht dynamiek maar ook een plan van aanpak is daar belangrijk in. Het

lokaal diensten-centrum krijgt in de toekomst nog meer ruimte voor buurtgerichte zorg (in het regeerakkoord 'buurtpunten' genoemd) en is vaak de motor om gezondheidsacties op te zetten. Start een werkgroep en schiet meteen in actie.

De Vlaamse LOGO's (lokaal gezondheidsoverleg) coachen steden en gemeenten om preventie en gezondheidsbevordering hoger op de agenda te plaatsen en het Vlaams Instituut voor Gezond Leven biedt extra inspiratie. Er zijn themadagen, projecten, materialen. Het programma Gezonde Gemeente (www.gezondegemeente.be) kan een kapstok zijn om de acties in je gemeente aan op te hangen.

- **Concrete win-win-fiches:**
www.vlaamse-logos.be/content/
- **Gezond Leven:**
www.gezondleven.be/projecten
- **De Partij voor een Gezonde Gemeente (PGG):**
www.partijgezondegemeente.be

Huisartsen, maatschappelijk assistenten, BOV-coaches, andere welzijnswerkers en zorgverstrekkers zijn belangrijke medestanders. In heel wat gemeenten zijn de voorbije jaren zogenaamde 'brede eerstelijnspraktijken' opgezet waar multidisciplinair wordt samengewerkt voor gezondheid.

Die projecten worden mee gefaciliteerd door de Vlaamse overheid. Hetzelfde geldt voor de zogenaamde inter-

Oproep

Het ligt gevoelig hier concrete lokale besturen te noemen. We willen immers geen oneer aandoen aan de goede intenties van de talrijke lokale initiatieven. De VVSG en het Preventieplatform, dat de krachten bundelt van al wie ijvert voor meer en betere gezondheidspreventie, willen ze in de toekomst wel beter in beeld brengen. Werk jij al op een sterke manier aan (boven-) lokaal preventiebeleid? Meld je project dan aan. De good practices komen op de website van het Preventieplatform. Zo maken we de goede voorbeelden zichtbaarder, zodat ze andere lokale netwerken kunnen inspireren.
info@preventieplatform.org

Organisaties die zelf ook hun schouders willen zetten onder gezondheidspreventie, kunnen aansluiten bij een brede coalitie van experten en organisaties door het charter van het Preventieplatform te ondertekenen. Er zijn nu al honderden ondertekenaars, waaronder ook de VVSG en tal van lokale besturen.
www.preventieplatform.org/charter

gemeentelijke preventiewerking (IGP). Elke regio of eerstelijnszone kan daarop inspelen en samen een aanmelding doen om cofinanciering te krijgen en zodoende ook een professionele kracht in dienst te nemen om het preventiebeleid te ontwikkelen. —

LIEVEN JANSSENS, MARGOT CLOET,
GUY TEGENBOS, PATRICIA VAN PELT,
BRECHT DE VLEESSCHAUWER, ANN GILS
Dagelijks bestuur van het Preventieplatform

www.preventieplatform.org
www.gezondegemeente.be
www.vlaamselogs.be
www.gezondleven.be
www.partijgezondegemeente.be
www.zorg-en-gezondheid.be/lokaal-preventiebeleid
www.vvsg.be/wegwijs
(filmpje over gezondheidsbeleid en eerstelijnszones)